

Sv. Hedviga Sliezska, patrónka Poľska

16. októbra 2022 ✙ Svätec týždňa

Životopisné údaje

Sv. Hedviga sa narodila roku 1174. Jej rodičia boli, otec Berthold III. z Andechs, markgróf v Merane, gróf v Tyrolsku a knieža z Korutánska a Istrie; matka Agneška

– dcéra Dedona, grófa z Rochlitzu. Nábožní rodičia mali osem detí, ktoré vzorne vychovávali, menovite Hedvigu, ktorá už ako útle dieťa nenávidela hlučné zábavy, ba dokonca aj detské hry, tým viac však obľubovala modlitbu a čítanie nábožných kníh. Zbožné dievča veľmi rado navštevovalo kostol a najradšej počúvalo rozprávanie o Spasiteľovi a o Panne Márii.

Keď mala Hedviga sedem rokov, dali ju rodičia do kláštora v Kitzingene, aby sa tam kresťansky vzdelávala. Čítaním Sv. písma bol jej duch osvietený, srdce láskou k Bohu roznieťené a jej duša bola milosrdenstvom Božím tak posilnená, že už vtedy sa vyhýbala každému, i tomu najmenšiemu myšlienkovému hriechu a túžila len po tom, aby svoj život mohla tráviť v kláštore. Keď dosiahla dvanásť rok, bola už dospelou prekrásnou pannou. Rodičia chceli, aby vstúpila do manželského zväzku. Zbožná Hedviga dlho bojovala sama so sebou, či má poslúchnuť vôľu a prísnu žiadosť milovaných rodičov. Napokon sa rozhodla a vydala sa za poľského a sliezskeho vojvodu Henricha.

Keď sv. Hedviga prišla na nádherný dvor kniežacieho manžela, skvela sa ako vzor nábožnej vojvodkyne, cudnej manželky a kresťanskej matky. Jej nábožnosť a zriedkavé cnosti účinkovali tak na Henrichovu myseľ, ako aj na všetkých jeho dvoranov. V advente, v pôste a vo sviatky zdržiaval sa s ňou vznešený manžel všetkých rozkoší. Jej heslom bolo: *«Čím vyšší rod, tým väčšia nech je cnosť, a čím vyšší je stav, tým vznešenejší nech je príklad.»* A jej príklad účinkoval.

Sv. Hedviga Sliezska

zdroj: wikimedia commons

V celom vojvodstve začali previtať nábožnosť a kresťanský poriadok. Boh požehnal vznešeným rodičom troch synov a tri dcéry. Rodičovský palác bol dietkam školou cnosti a kresťanskej dokonalosti; všetko bolo vynaložené, aby bola do útlych sŕdc dietok vŕstevovaná čistá bázeň Božia, aby boli ochránené pred zlými dojmami. Po narodení šiesteho dieťaťa, keď mala sv. Hedviga 24 rokov, zložili zbožní manželia, s dovolením biskupa, sľub zdržanlivosti, a potom žili spolu ako brat a sestra tridsať rokov v snahe po dokonalosti a blahoslavenstve. A ako sv. Hedviga v mladosti nenávidela márnosť a svetskú slávu, to plnila vo väčšej miere v pokročilom veku. Jej odev bol jednoduchý, šedej farby a z hrubej látky. Pod vrchným rúchom nosievala na holom tele hrubý drsný pás, spávala len niekoľko hodín, a to na holých doskách, hoci mala prichystanú nádhernú mäkkú posteľ; postievala sa veľmi prísne a morila svoje telo tak, že jej nevesta, kňažná Anna hovorievala: *«Prečítala som životy mnohých svätých, ale o takej prísnosti, akú vídavam denne pri svojej svokre, nedočítala som sa nikdy.»*

Ale aj veľké skúšky musela zažiť, v ktorých sa objavuje jej kresťanská vytrvalosť a odovzdanosť do vôle Božej. Ladislav, vojvoda Veľkopoľska, bol veľmožmi pozbavený svojej vlády a Poliaci ponúkli roku 1233 Henrichovi kniežaciu dôstojnosť.

Hedviga odhovárala manžela, aby tú kniežaciu berlu neprijal, o ktorú Ladislav nespravodlivým spôsobom prišiel; ale Henrich prijal ponúknutý trón pre svojho druhého syna – Konráda, ktorého veľmi miloval. Starší brat Henrich s tým nebol spokojný a zhromaždil proti bratovi armádu, pretože podľa práva tú korunu nemal dostať. Povstala medzi nimi vojna a v jednej z bitiek Konrád padol poranený a zomrel.

Táto smutná udalosť veľmi ranila citlivé srdce sv. Hedvigy a jej nábožnosť sa ešte zdvojnásobnila. Z lásky k blížnym a k čistote prosila manžela, aby založil v Trebnici, pri Vratislave, kláštor pre cistercitky, v ktorom by tisíc osôb mohlo bývať, a to nielen mníšky, ale aj chudobné dievčence, aby boli ochránené pred nákazou

sveta a mohli sa počestne vydať. Aj sv. Hedviga prebývala v tom kláštore v pokore ako sestra medzi sestrami, a ako matka, starajúca sa o blaho každej obyvateľky kláštora, ktorá pomoc alebo útechu potrebovala.

Avšak aj mimo kláštora bola sv. Hedviga matkou všetkých biednych, ktorých vyhľadávala v chýžkách, v nemocniciach a vlastnými rukami ich podporovala a opatrovala. A pri tých najohyzdnejších chorobách jej na tvári žiarila jej veselá milosť, tichosť a trpezlivosť. Z lásky k Spasiteľovi a k Jeho apoštolom povolávala každodenne k svojmu stolu trinásť chudobných, ktorých obsluhovala jedlom; ba ani k stolu si skôr nesadla, kým tých hladujúcich nenasýtila. Sama obyčajne jedla len chlieb a vodu, výnimkou bývala nedeľa a sviatočné dni. Dvadsať rokov neokúsila mäsitý pokrm a víno. A jej zbožný manžel ju v tom všetkom nasledoval. Bol opravdivým otcom chudobných a nešťastných, ochrancom práva a spravodlivosti a horlivo podporoval nábožnosť svojich poddaných; lebo vedel, že len ten ľud je dobrý a šťastný, ktorý Božie zákony si plní.

Jedného dňa vtrhol vojvoda Konrád z Kirnu s veľkým vojskom do manželovej zeme, premohol Henricha a zajal ho. Márne sa Poliaci namáhali, aby svojho milovaného vojvodu oslobodili. A keď najstarší syn Henrich zhromaždil vojsko, aby svojho otca ozbrojenou silou oslobodil, odhodlala sa svätá Hedviga ísť ku kirnskému vojvodovi, aby predišla prelievaniu krvi a milovaného manžela prosbou vyslobodila. Sotva Konrád zočil sv. Hedvigu, privítal ju s najväčšou úctou a bez akejkoľvek výplaty prepustil jej manžela na slobodu. Zakrátko potom vojvoda Henrich ochorel a roku 1238 usnul v Pánu v náručí svojej svätej manželky.

Vtedy sv. Hedviga opustila panovnícky dvor a utiahla sa do kláštora v Trebnici, kde sa však sľubom nezaviazala, aby mohla aj naďalej podporovať chudobných a opatrovať nemocných. Keď mníšky nariekali nad smrťou svojho dobrodinca, utešovala ich svätá: *«Načo sa sužujete tak veľmi? Či sa chcete protiviť Božej vôli? Či Stvoriteľ nemá právo so Svojimi stvoreniami nakladať podľa Svojej vôle? A či máme byť zármutkom zronení, keď tak činí? Či Mu nemáme za svoj život ďakovať? Prečo sa teda netešíme tým, čo On uzavrel s nami alebo s našimi pokrvnými?»*

Jej predstavenou v kláštore bola jej vlastná dcéra Gertrúda, ktorú pokorne poslúchala. Vykonávala tie najnižšie práce v kláštore a povzbudzovala všetky mníšky k svedomitému plneniu všetkých predpisov rádu. Najviac času trávievala v kostole a klaňala sa najsvätejšej Sviatosti oltárnej, a bývala pohrúžená do takej nábožnosti, že jej tvár žiarila nadpozemskou slávou. Dobrotivý Boh jej poprial zvláštne milosti: na jej príhovor boli uzdravení mnohí nemocní. Mníška Raslava prehltna rybaciú kosť pri stole. Márne sa lekári namáhali, aby tú kosť z hrdla vybrali. Keď to sv. Hedviga videla, šla do kostola a modlila sa skrúšene pred hlavným oltárom, kde bolo Telo Božie vyložené. Potom pristúpila k nemocnej a prežehnala ju znamením sv. kríža. A nemocná bola uzdravená. Neskôr zomrel Raslavin brat a ona nariekala nad ním tak dlho, až oslepla. Svätá modlila sa za nešťastnú a potom jej riekla: *«Vezmi moju žalmovú knižku, prežehnaj sa ňou a budeš zdravá.»* Mníška poslúchla a zrak sa jej vrátil. A mnohé iné zázraky sa stali už za blahoslaveného života na jej mocný príhovor.

Roku 1241 sv. Hedviga stratila aj svojho prvorodeného syna Henricha Nábožného, poľského a sliezskeho vojvodu, ktorého veľmi milovala. Na Západ sa vtedy valili divokí Tatári (Mongoli) zo susednej Rusi; svojimi krvilačnými hordami zaplavili Uhorsko a východné Poľsko a cez Krakov tiahli aj do Sliezska. Kamkoľvek títo psohlavci prišli, ako ich vystrašený kresťanský ľud nazýval, ničili všetko mečom a ohňom. Henrich Nábožný zhromaždil svoje vojsko a vytiahol do boja proti pohanom.

Všetci bojovníci sa chystali ku krvavej bitke modlitbami, pôstom a pokáním, a chceli buď zvíťaziť, alebo zomrieť. Bitka sa začala, Tatári boli porazení a dali sa na divoký útek. Vojvoda Henrich prenasledoval pohanov tak srdnato, že pozabudol na svoju bezpečnosť, odvážil sa ďaleko pred svoje vojská, a bol nepriateľmi zabitý. Všetci usedavo plakali nad náhlou smrťou milovaného vojvodu, len jeho matka, sv. Hedviga, znášala veľkú stratu s pokojnou myslou, a riekla zúfajúcej si neveste, kňažnej Anne, so slzami v očiach: *«Boh naložil s mojím synom podľa Svojej vôle. A my nesmieme mať inú vôľu, než vôľu Pána»*. A obrátila svoje oči k nebu a modlila sa: *«Ďakujem Ti, ó Bože môj, že si mi dal takého syna, ktorý ma neprestával milovať a ctiť a ktorý ma nikdy nezarmútil! Keď žil na zemi, bol mojou veľkou radosťou: teraz však cítim ešte väčšiu radosť, keď vidím, že je učený hodným skrze svoju smrť byť spojeným s Tebou vo večnom kráľovstve. Ty, Pane, daroval si mi syna, Ty si mi ho vzal, buď meno Tvoje velebené!»*

Svätá Hedviga po tejto smutnej udalosti strávila ešte niekoľko rokov v trebnickom kláštore. Neras bola pri skrúsenej modlitbe jej tvár ožiarená nebeským svetlom, ktoré prerážalo navonok ako vnútorný oheň lásky. Všetkým sestrám bola príkladom a vzorom kresťanskej dokonalosti. Zaradovala sa, keď jej dobrotivý Boh zjavil, že hodina jej odchodu z tejto márnej zeme sa blíži. Navštívila priateľku Milevu a pri lúčení ju srdečne objala a riekla: *«Milá moja Mileva, objím ma; lebo ťa uisťujem, že keď sa teraz rozlúčime, neuvidíš ma viac na tejto zemi.»* A verná priateľka ju naozaj viac neuzrela!

Svätá zakrátko upadla do ťažkej choroby. Dala si privolať Katarínu, manželku zemana Boguslava Savona, ktorej bola kňažná krstnou matkou a riekla jej: *«Keď zbadáš, že sa nebudem vladať prežehnať znamením sv. kríža, prežehnaj ma ty.»* Avšak o krátky čas predsa len vstala a na čas sa zotavila. Želala si vrúcne prijať sviatosti zomierajúcich z rúk spovedníka Mateja, cisterckého mnícha. Mníšky sa zarmútili a sestra Adelhaida riekla: *«Prečo zarmucuješ naše srdcia, keď si žiadaš posledné pomazanie? Ved' si zdravá a niet žiadneho nebezpečenstva. To nie je v poriadku, lebo sviatosť posledného pomazania sa udeľuje len chorým.»* Svätá jej však odpovedala: *«Dobre to ja viem, drahá moja Adelhaida, že je to obyčajou sv. Cirkvi, ako si mi správne pripomenula. Ale nemáš zabúdať, že človek, ktorý má opustiť tento svet, má považovať posledné pomazanie za duševnú zbraň proti zlým duchom, a preto má každý kresťan túto sviatosť s najväčšou pobožnosťou prijímať. Ja viem, že, hoci sa zdám byť zdravá, blížim sa smrti, a obávam sa, že potom nebudem v stave túto sv. sviatosť s náležitou pobožnosťou prijať.»*

A prijala sväté sviatosti zomierajúcich s najväčšou skrúsenosťou a o niekoľko dní odovzdala svoju svätú dušu do rúk svojho Spasiteľa. To sa stalo dňa 15. októbra roku 1243. Pápež Klemens IV. ju vyhlásil roku 1267 za svätú a Innocent XII. nariadil, aby jej blahoslavená pamiatka sa v celej sv. Cirkvi dňa 17. októbra slávila. Ctená býva ako patrónka poľskej a sliezskej zeme.

Poučenie

Sv. Hedviga odovzdávala sa v celom svojom živote do Božej vôle a v každej potrebe prežehnávala seba a svojich blízkych znamením sv. kríža. A dobrotivý Boh jej vždy preukazoval Svoju milosť.

Kresťan, znamením sv. kríža odlišuješ sám seba, ako sa vojak líši uniformou a zbraňou od druhých ľudí. Bludárski kresťania sa neprežehňávajú znakom svätého kríža a o nich platia slová sv. Pavla (Flp 3,18.): *«Lebo mnohí chodia (obcujú), o ktorých častokrát hovoril som vám (teraz ale s plačom hovorím), že sú nepriateľmi Kristovho kríža.»*

Obyčaj prežehnávať sa znakom sv. kríža je u opravdivých kresťanov veľmi stará. Tertullián (160–220), cirkevný spisovateľ hovorí: *«Kedykoľvek vychádzame, kedykoľvek sa ukladáme na lôžko a z neho vstávame, kedykoľvek sa obliekame, kedykoľvek ideme k stolu pokrmu požívať a od neho vstávame, lebo nejakú prácu pred seba berieme: prežehnávame sa znakom sv. kríža.»*

A odkiaľ to pochádza, že sa prežehnávame znakom sv. kríža? U sv. Lukáša čítame (Lk 24,50), že Pán Ježiš Kristus, skôr než na nebo vystúpil, vyviedol apoštolov do Betánie na Olivový vrch, *«pozdvihol Svoje ruky a dal im požehnanie»*. A preto hovoria sv. učitelia Cirkvi, že sv. apoštoli, ako prví kresťania, hneď od toho času znamením sv. kríža na čele, na ústach a na srdci sa prežehnávali a označovali. A označovanie seba sv. krížom je Bohu veľmi milé; lebo tým vzývame a ctíme jedného Boha v troch osobách. A pripomíname si, že za nás Kristus Pán trpel a na dreve kríža umrel.

Sv. Edita, dcéra anglického kráľa, sa pri každej práci prežehnávala znakom sv. kríža. Po blahoslavennej smrti zjavila sa sv. Dunstanovi, a žiadala, aby jej hrob otvoril. A našli jej palec na pravej ruke, ktorým sa prežehnávala znakom sv. kríža celkom neporušený a čerstvý, zatiaľčo ostatné telo bolo porušené. Sv. Justína bola veľmi krásna; uzrel ju pohanský mladík Aglaidas, zamiloval sa do nej a chcel ju k hriešnej náklonnosti zviešť. Keď bolo jeho namáhanie márne, šiel k čarodejníkovi Cypriánovi, aby mu svojimi diabolskými prostriedkami pomohol. Čarodejník využil všetky svoje schopnosti, ale márne. Prečo? Kedykoľvek Cyprián čaroval a diabla na pomoc volal, modlievala sa sv. Justína a prežehnávala sa znakom sv. kríža. Keď to čarodejník videl, akú veľkú moc má sv. kríž, obrátil sa k Bohu a podstúpil aj so sv. Justínou mučenícku smrť za sv. vieru. Takú silu má znamenie sv. kríža!

Modlitba

Ó Bože, ktorý si učil blahoslavenú Hedvigu, ako má opustiť nádheru sveta a pokorne nasledovať Tvoj kríž z celého srdca, popraj, aby sme podľa jej zásluh a príkladu učili sa opovrhovať pominateľnými rozkošami sveta a žeby sme objatím Tvojho kríža všetky protivenstvá premôcť mohli, ktorý žiješ a kraluješ po všetky veky vekov. Amen

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/sv-hedviga-sliezska-patronka-polska/>